

„Ako preôrje lastnik svojo mlako, čez katero je peljala pot, moti on tistega, kdor je poprej ondi čez vozil, v mirni posesti, če mu tudi ni branil peljati sedaj čez njivo.“

Andrej L. je spomladi 1882 tožil svojega brata Franceta L. zaradi motene posesti, opirajoč svojo tožbo na sledeče okoliščine:

Tožnik in toženi sta uživala svoje dni mlako pod „trnovnico“ skupno; pred kakimi 20 leti pa sta to mlako delila, in od tedaj uživala vsak svojo polovico. Čez obe polovici mlake pelje poljska pot, in tožnik trdi, da je po tej poti čez mlako toženega dosedaj vsako leto seno vozil, in na jedni strani tudi iz svoje strme senožeti seno doli grabil in ga tam nakladal. Pred nekaj dnevi je pa toženi svojo mlako in ž njo tudi pot preôral in s krompirjem nasadil, s tem pa tožnika po njegovi trditvi motil v dejanski posesti pravice voziti čez preorano mlako in iz svoje senožeti grabiti in nakladati seno na jednom delu te preorane mlake.

Toženi je te dejanske razmere priznal, pač pa ugovarjal: da je mlako preôral samo zato, da izboljša svet, da pa tožniku ni nikdar branil niti prepovedal mu, peljati tudi sedaj čez preôrano mlako in na nji seno nakladati ob času, v katerem je to poprej storil; dalje: da mu tega do sedaj sploh braniti ni mogel, ker letos še ni nič sena vozil ali nakladal; da bode tožnik imel še le po leti seno voziti in grabiti, da mu ne brani takrat peljati čez njivo tam, kjer je vozil do sedaj, in grabiti seno na mestu, kakor poprej, ampak da mu to naravnost dovoli. Pri ogledu je toženi še pokazal, da je na koncu mlake pustil precej širok rob neizoran v ta namen, da tožnik lahko ondudak vozi.

Tožnik je zanikal, da je nameraval toženi s preoranjem samo svet izboljšati in trdil, da je bil njegov pravi namen s tem samo pot drugam preložiti.

C. kr. okrajna sodnija v B. je gledé na priznanje toženega, da je tožnik zadnji čas vozil čez preorano mlako po ondi peljajoči poljski poti, in da je grabil iz svoje strme senožeti na jedni konec preorane mlake seno in ga tam nakladal, — da je torej tožnik v zadnji dejanski posesti pravice, čez preorano mlako in pot voziti in na jedni konec seno grabiti ter ga tam nakladati; — oziraje se

dalje na to, da je toženi priznal in tudi sodnijski ogled potrdil, da je toženi svojo mlako s potom vred meseca aprila t. l. preoral in jo s krompirjem nasadil, s tem pa tožnika, — čeravno mu ni naravnost prepovedal peljati tudi sedaj čez preorano mlako in tam grabiti ter nakladati seno, — gotovo motil v njegovi dosedanji dejanski posesti, ker je prejšnji stan mlake sedaj spremenjen, pot preorana in s krompirjem nasajena in bi tožnik torej, če bi tudi toženi v resnici dopustil mu tudi sedaj čez njivo voziti in tam seno nakladati, na preorani in nasajeni zemlji tega ne mogel tako prosto storiti, kakor poprej; — in gledé na to, da se ima po §. 339 občn. d. z. in §. 2 ces. določbe od 27. oktobra 1849, št. 12 d. z. posest kake reči ali pravice, naj bo že kakoršnakoli, proti samolastnemu motenju varovati — z razsodilnim odlokom ddo. 28. aprila 1882, 2743 spoznala po zahtevi tožnikovi.

Vsled rekurza toženčevega pa je c. kr. nadsodnija v Gradci tožbo odbila in sicer z ozirom na to, da je sicer dokazana tožnikova zadnja dejanska posest pravice, voziti po poti čez preorano mlako in na jedni konec grabiti seno iz svoje senožeti ter ga ondi nakladati; dalje gledé na to, da je sicer s priznanjem toženega in sodnijskim ogledom dokazano, da je toženi mlako in čez peljajočo pot aprila meseca t. l. preoral in s krompirjem nasadil; — gledé na to, da je tožniku še vedno mogoče in od toženega tudi naravnost mu privoljeno, tudi sedaj voziti čez njivo in ondi nakladati seno; da se torej dejanje toženega, ki ga je storil kakor lastnik in v izboljšanje svoje mlake, ne more smatrati za motenje posesti, in to toliko manj, ker je tožnik tudi poprej pot rabil ob času košnje, tedaj v takem času, ko se po trditvi toženega tudi sedaj čez njivo brez težave more voziti; slednjič gledé na to, da se po §. 484 obč. d. z. služnosti ne smejo razširiti, temveč, kolikor pripusti njih narava in namen, utesniti; da je tožnik torej pač dokazal dejansko svojo posest, ne pa tudi motenje te njegove posesti.

Na revizijski rekurz tožnikov ovrгло je najviše sodišče z odločbo od 10. avgusta 1882, št. 8838 nadsodnijsko razsodbo, potrdivši razsodilni odlok prve sodnije in sicer z ozirom na to, da je toženi priznal, da je tožnik do sedaj vozil po poti čez mlako toženega in iz svoje senožeti grabil seno na mlako toženega in ga ondi nakladal; da je toženi priznal, da je svojo mlako in ž njo

pot preoral in nasadil, da je s tem torej dokazano, da tožnik sedaj ne more, kakor poprej, voziti po trdi poti, ampak po izorani in mehki zemlji, in da tudi ne more, kakor do sedaj, na travnik, ampak na izorani in nasajeni svēt svoje seno grabiti ter ga ondi nakladati, da je torej brezdvombeno, da je tožnik v svoji dosedanji posesti moten.

Dr. K.

Molči — plača.

(Dalje.)

Visoka c. kr. nadsodnija potrdila je to rzsodbo, ko je tožitelj proti nji uložil pritožbo, iz naslednjih

nagibov:

Potrjenje prvosodne rzsodbe naslanja se na njene razloge, ki so primerni stvari in zakonu, in na naslednja ugibanja:

Tožiteljeva trditev, da se je mej strankama in G. Tö.—om, Fr. P. in L. T.—jem pred dražbo, ki se je vršila dne 23. septembra 1871 v L., zaradi sezidanja dveh vojaških hranišč za c. kr. vozila na l.—em polji dogovorilo, da se omenjano zidanje skupno na dražbi kupi ter izvrši, nasprotuje njihovemu ravnanju pri dražbi, kar se razvidi iz dražbinega zapisnika, napravljeneega po c. kr. vojaški stavbeni direkciji v G. in po podružnici v L. dne 23. septembra 1881, ki ima kot javno pismo glede istinitostij, o kojih se je sestavil, polno dokazilno moč, in iz tožiteljevih priznanj samih; kajti omenjene osebe niso naznanile dražbini komisiji, da hočejo vprašavno zidanje skupno kupiti, kar bi bila po §. 9. dražbinih pogojev, ki so del dražbinega zapisnika, njihova dolžnost; marveč je bilo njihovo ravnanje tako, kakoršno je ono samostojnih dražiteljev; vsak je namreč záse uložil varščino, in ponudil je najprvo L. T., za njim M. St., za tem Fr. P., in to vsak záse; G. Tö. je od dražbe odstopil in K. T. kupil je zidanje záse, ker je najmanj ponudil, in dražbina komisija je le zadnjega za kupca smatrala, radi česar je na koncu le ž njim imela opraviti, dočim je drugim dražiteljem varščino dala nazaj.